

Futboldaki Yıldız Arayışı Günümüzde Köle Ticaretini Nasıl Besliyor?*

Ini-Obong Nkang

Çeviri: Fatma Nur Dolu

Her yıl on beş binden fazla çocuğun profesyonel futbolcu olma gibi sahte, aldatıcı umutlarla Avrupa'ya götürüldüğü tahmin ediliyor. Birleşik Krallık'ta futbol oynamak için getirilmiş iki binden fazla çocuk var. Bununla birlikte, gerçek rakam muhtemelen daha yüksek.

Futbol menajeri olarak kendilerini tanıtan sahtekârlar, yabancı genç oyuncuları hedef alıyor ve onları üst düzey Avrupa Birliği üye ülkelerindeki futbol kulüplerinde [*yazının devamında "AB kulüpleri" denilecektir*] deneme vaatlerinde bulunarak, gençleri yurt dışına çıkmaya ikna ediyorlar. Bu çocuklar da arkadaşları ve ailelerini arkalarında bırakıp ve hayallerinin peşinden koşmak için vize, pasaport ve uçak giderlerine yüklü miktarda harcıyorlar.

İşin aslı ise, genellikle yurt dışında oyuncu bekleyen bir kulüp olmuyor ve çocuklar varış noktasına ulaşınca terk ediliyor ya da kölelik, fuhuş ve uyuşturucu ticaretine maruz kalıyor ve hatta bazıları cinsel istismara uğruyor.

Bu, insan kaçakçılığıdır ve futbolda görülen kaçakçılığın tek yolu bu değil. Bunun daha "yasal" bir biçiminde ise menajer, bir oyuncu ile kulüp arasında sözleşme imzalamasına vesile oluyor fakat oyuncunun hareket kabiliyeti, mobilitesi kontrol altına alınarak sömürüye dayalı bir sözleşme üzerinden para kazanıyor. Sözleşmeler, oyuncunun kazancının büyük kısmını menajere aktarmasından ötürü de bağlayıcı ve kaçışı zor.

Yetenek Avı

Kurbanların çoğunluğu Afrika ve Güney Amerika'dan geliyor ve araştırmacılar, pek çok AB kulübünün (genellikle ahlaksız menajerler yoluyla) Afrikalı çocukları nasıl kaçırıp çalıştırdığına ve kendilerine profesyonel olarak futbol oynamak için nasıl düşük meblağlar ödediklerine dikkat çekiyor.

Doktora çalışmam, işsizliğin neden olduğu artan kırılganlık / hassaslık ve futbol yoluyla finansal başarı sağlama umutları dolayısıyla Batı Afrikalı futbolcu çocukların ticaretine odaklanıyor. Bir spor bilimcisine göre, söz konusu bölgeden olan oyunculara "üstün genetikleri, çevresel biçimlenmeleri ve düşünüş tarzları" nedeniyle talep yüksek. Fakat, futbol ortamı süregelen istismarlarına karşı sınırlı koruma sağlıyor.

---

* **Orijinal Kaynak:** Nkang, Ini-Obong. (2019, August 12). "How the Search for Football's Next Big Thing is Fuelling a Modern-Day Slave Trade", *The Conversation*, Link: <https://theconversation.com/how-the-search-for-footballs-next-big-thing-is-fuelling-a-modern-day-slave-trade-121350>.

Erişim Linki: <https://www.sosyalbilimler.org/futbol-kole-ticareti> | **Yayın Tarihi:** 17/01/2019

Avrupa Komisyonu'nun 2009'daki bir çalışması, Afrika ve Güney Amerika transfer pazarlarının artan kullanımının nasıl "modern zaman köle ticareti" denen şeyi yarattığını anlatıyor. Bunun nedeni, AB kulüpleri tarafından kullanılan, ahlaksız "menajerlere" futbolcuları defalarca istismar etmelerine izin veren işe alım stratejileri, ki bunlar kullanılmaya devam ediyor -2018 FIFA Dünya Kupası'nda dahi.

Neden Böyle?

Bu durum, 1995'te Avrupa Adalet Divanı'nın adli bir vakadaki kararının sonucu olarak ortaya çıktı. Vaka, AB kulüplerinde oynayan ve çalışma sözleşmelerinin bitiminde diğer bir AB kulübüne geçen AB uyruklular için transfer ücreti ödemesini sona erdiren yeni futbol kurallarının ortaya çıkmasına yol açtı. Kurallar değişti çünkü önceki düzenlemeler AB vatandaşlarının hareket etme hakkı özgürlüğünü kısıtlayıcı olarak görülüyordu.

Pek çok AB kulübü için bu değişiklik, sözleşmesi biten ve artık başka AB kulübüne serbestçe geçebilen oyuncuların transfer ücretlerinden elde ettikleri gelirin kaybıyla sonuçlandı. Kulüpler, bunun üzerine, transfer pazarını, oyuncu yatırımlarını tazmin etmek için en iyi araç olarak görmeye başladı. Özellikle, oyuncuları iskontolu bir fiyattan alabiliyor ve oyuncunun sözleşme süresi dolmadan kârlı bir biçimde satabiliyorlarsa.

Değişen kurallar hâlen sözleşmesi devam eden oyuncuların transfer ücretlerinin artmasına katkı sağladı. Bu artış, AB kulüplerinin uzun vadeli kârlar elde etmeleri için iki seçenekleri olduğu anlamına geliyordu. AB kulüplerine katılacak yetenekli oyuncular yetiştirmek amacıyla daha gelişmiş bir gençlik ve amatör (grassroots) programı uygulayabilir ya da AB dışındaki kendilerinden daha az ekonomik kaynağa sahip kulüplerden yeni yetenekler temin edebilirlerdi. Çoğu ikincisini seçti.

Eşit (Olmayan) Muamele

Buradaki diğer bir sorun, düzenlemedeki bir boşluğun neden olduğu süregelen sömürü. Bir kulüp, AB'li reşit olmaya bir çocuğu transfer ederken futbol eğitimi, soyut, teorik eğitim ve yaşam standartlarını kapsayan düzenleyici yükümlülükleri de üstlenmektedir. FIFA'nın Oyuncuların Statüsü ve Transferlerine İlişkin Düzenlemeler'i ile uyumlu olan bu yükümlülükler oyuncuyu transfer eden takıma uygulanır.

Bu yükümlülükler, oyuncuyu eğitmekte ve oyuncuların muhtemel sömürülerini önleyen bir farkındalık yaratmaktadır. Ayrıca bunlar, AB'li 18 yaş altı çocuklar için profesyonel futbolcu olarak başarısız olurlarsa alternatif bir kariyer sağlayan bir "B Planı" olarak rol oynamaktadır. Fakat FIFA'nın söz konusu düzenlemeleri, kulüpler Afrikalı ya da başka bir yabancı çocuk transfer ederken benzer yükümlülükler getirmemekte.

Böylesi bir yasal boşluk uzun vadeli olarak; kulüpler ve ahlaksız menajerlerin, Afrikalı çocukların sağlıklı oluşlarını ya da yabancı bir ülkedeki tehlikeli ve sömürücü vakalardan korunmalarını göz önüne almadan muamele etmelerine izin vermekte.

Boşluğu Kapatmak

Kulüpler, deneme için gelen futbolcunun kökenini talep etmediklerinde ya da bir oyuncu ve bir menajer arasındaki ilişkiyi araştırmadıklarında futbol kaçakçılığı suçuna ortak olmaktadır.

Birleşik Krallık'ta 2015'te çıkarılan Modern Kölelik Yasası insan ticaretine ışık tutuyor. Fakat kulüplere oyuncularını tedarik zincirlerinin parçası olarak görmemelerine fakat bir beyana uymalarına izin verdiğinden ötürü nihayetinde müsamahakâr bir düzenleme. Ve yasa, ayrıca, kulüplerin muhtemel olarak kaçırılmış oyuncuların ya da zorla çalıştırılma kurbanı olanların işe alımlarını önlemek için adım atmalarını gerektirmiyor.

Çalışmam, futbol kaçakçılığını çözmek için daha bütüncül bir yaklaşım üzerinde duruyor. Tedbirler, oyuncuları vicdansız menajerlerin taktiklerine karşı daha az yatkın kılmak için Afrika liglerinin standartlarını geliştirme hedefleri içermeli. Ve AB dışındaki çocuklar için daha iyi güvenlik önlemlerine ihtiyaç var. Bu yaklaşımların ikisi de futbolun Afrika topluluklarının gelişimine yönelik bir araç olarak kullanılmasına yardım edecek ve vicdansız menajerler tarafından incinebilir çocukları sömürmek için sıklıkla kullanılan yollara ket vuracak.

***

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler alanında çalışma yürüten her bireyin yararlanmasına veya katkı sunmasına açık akademik bir web sitesidir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube'da [@sosbilorg](https://www.facebook.com/sosbilorg) kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*'i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten abonesi olarak, her pazar günü, o hafta içinde sosyalbilimler.org'da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.

Aynı zamanda yayımlanan çalışmaların size WhatsApp üzerinden gönderilmesini talep ederseniz bit.ly/SosyalBilimlerWhatsApp linki üzerinden "**Sosyal Bilimler WhatsApp Grubu**"na katılabilirsiniz.